पुत्रस्नेहाभिभूतस्तु हितमुक्तो मनीषिभिः। विदुरेणाथ भीष्मेण द्रोणेन च कृपेण च।
पदे पदे भगवता व्यासेन च महात्मना। सञ्जयेनाथ गान्धार्य्या तदिदं तप्यते च मां। ८०
यच्चाहं पाण्डुपुत्रेषु गुणवत्सु महात्मसु। न दत्तवान् श्रियं दीप्तां पितृपैतामहीमिमां।
विनाशं पश्यमानो हि सर्व्वराज्ञां गदाग्रजः। एतत् श्रेयस्तु परममन्यत जनार्द्दनः।
सोऽहमेतान्यलीकानि निवृत्तान्यात्मनस्तदा। हृदये शल्यभूतानि धारयामि सहस्रशः
विशेषतस्तु पश्यामि वर्षे पञ्चदशेऽद्य वै। अस्य पापस्य शुद्ध्यर्थं नियतोऽस्मि सुदुर्म्मतिः।
चतुर्थे नियते काले कदाचिदपि चाष्टमे। तृष्णाविनयनं भुञ्जे गान्धारी वेद तन्मम। ८५
करोत्याहारमिति मां सर्व्वः परिजनः सदा। युधिष्ठिरभयाद्वेत्ति भृशं तप्यति पाण्डवः।
भूमौ शये जप्यपरो दर्भैश्चाजिनसंवृतः। नियमव्यपदेशेन गान्धारी च यशस्विनी।
हतं शतन्तु पुत्राणां यवीयुर्द्धेऽपलायिनां। नानुतप्यामि तच्चाहं क्षत्रधर्म्ममिमं विदुः।
इत्युक्त्वा धर्म्मराजानमभ्यभाषत कौरवः। भद्रन्ते यादवीमातर्व्वचश्चेदं निबोध मे।
सुखमस्म्युषितः पुत्र त्वया सुपरिपालितः। महादानानि दत्तानि श्राद्धानि च पुनः पुनः। ९०
प्रकृष्टञ्च मया पुत्र पुण्यं चीर्णं यथाबलं। गान्धारी हतपुत्रेयं धैर्य्येणादीक्षते च मां।
द्रौपद्या ह्यपकर्त्तारस्तत्र वैश्वर्य्यहारिणः। समतीता नृशंसास्ते स्वधर्म्मेण हता युधि।
न तेषु प्रतिकर्त्तव्यं पश्यामि कुरुनन्दन। सर्व्वशस्त्रकृतान् लोकान् गतास्तेऽविमुखं हताः।
आत्मनस्तु हितं पुण्यं प्रतिकर्त्तव्यमद्य वै। गान्धार्य्याश्चैव राजेन्द्र तदनुज्ञातुमर्हसि।
त्वन्तु धर्म्मभृतां श्रेष्ठः सततं धर्म्मवत्सलः। राजा गुरुः प्राणभृतां तस्मादेतद्ब्रवीम्यहं। ९५
अनुज्ञातस्त्वया वीर संश्रयेयं वनान्यहं। चीरवल्कलभृद्राजन् गान्धार्य्या सहितोऽनया।
तवाशिषः प्रयुञ्जानो भविष्यामि वनेचरः। उचितं नः कुले तात सर्व्वेषां भरतर्षभ।
पुत्रेष्वैश्वर्य्यमाधाय वयसोऽन्ते वनं नृप। तत्राहं वायुभक्षो वा निराहारोऽपि वा वसन्।
पत्न्या सहानया वीर चरिष्यामि तपः परं। त्वञ्चापि फलभाक् तात तपसः पार्थिवो ह्यसि।
फलभाजो हि राजानः कल्याणस्येतरस्य वा। १००
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ न मां प्रीणयते राज्यं त्वय्येवं दुःखिते नृप। धिङ्मामस्तु सुदुर्ब्बुद्धिं राज्यसक्तं प्रमादिनं।
योऽहं भवन्तं दुःखार्त्तमुपवासकृशं भृशं। जिताहारं चितिशयं न विन्दे भ्रातृभिः सह।
अहोऽस्मि वञ्चितो मूढो भवता गूढबुद्धिना। विश्वासयित्वा पूर्व्वं मां यदिदं दुःखमश्नुयाः।
किं मे राज्येन भोगैर्व्वा किं यज्ञैः किं सुखेन वा। यस्य मे त्वं महीपाल दुःखान्येतान्यवाप्तवान्।
पीडितश्चापि जानामि राज्यमात्मानमेव च। अनेन वचसा तुभ्यं दुःखितस्य जनेश्वर। १०५
भवान् पिता भवान्भ्राता भवान्नः परमो गुरुः। भवता विप्रहीना हि क्व नु तिष्ठामहे वयं।
औरसो भवतः पुत्रो युयुत्सुर्नृपसत्तम। अस्तु राजा महाराज यमन्यं मन्यते भवान्।
अहं वनं गमिष्यामि भवान् राज्यं प्रशासतु। न मामयशसा दग्धं भूयस्त्वं दग्धुमर्हसि।